

STRÖMBACKASKOLAN,
PITEÅ

MAJ 22

Å S S I T

E R A S M U S

S K A T E B O A R D

R E L I G I O N

E P A K Ö R N I N G

R E N A R

S M - V E C K A N

K Ä R L E K

D A T A S P E L

KULTUR

Foto: Ludvig Järnelöv

Snart är sommarlovet här och snart så springer vi ut. När jag började gymnasiet sökte jag estetmedia för att få tre roliga år, och det har jag verkligen haft. Men nu står jag här och funderar på vad jag ska göra, blir det ett roligt år och sedan plugg? Eller blir det två? Vad ska jag plugga? Var ska jag bo? Jag litat på att allt kommer att lösa sig en vacker dag men till dess ska jag ta vara på de sista veckorna på Backa.

Vår gymnasietid har varit full av uppgifter, minnen och distansstudier, men inte allra minst kultur. Vi på estet möts dagligen av kultur i olika former, vilket

ledde oss in på temat för årets Åssit.

Kultur i alla former är vanligt i Piteå och för att ta upp några så handlar Åssit bland annat om föreställningar, bilar, sport och personer. Vi hoppas att ni kommer njuta av vårens nummer och att ni som återkommer till hösten ska få en bra skoltid på Strömbackaskolan, precis som vi har haft. På återseende!

Elsa Wiklund, Chefredaktör

INNEHÅLL

We're still standing	4
Oväntad metal-konsert	7
EPA-livet	8
Skateboarddesign	10
Kalle Gracias	12
Musikstad	14
Strömbacka stories	16
Erasmus+ e-saftey	18
SM-veckan i bilder	20
Åssit frågor	22
Kommande spel	23
Men hur KÖR du?!	24
Torkel & hans renar	26
Elever om tro	28
HBTQ-café	30
Redaktion	31

WE' RE STILL STANDING

Artist är en ny kurs på Musik och dansskolan och vänder sig till de som vill utveckla sitt scenspråk, där man tränar både sång, dans och scenisk gestaltning. Det arbetas både i helgrupp, mot gemensamma sång och dansnummer, men även i mindre grupper. Åssit var med bakom kulisserna under föreställningen We' re still standing.

I oktober 2021 arrangerades föreställningen "We're still standing" av Musik och dansskolan, ett samarbete med Strömbackaskolans Estetik och Media i Piteå som fotade och filmade och Luleås stylistlinje från Praktiska gymnasiet som hade hand om smink och hår på artister och dansare.

Temat mod och styrka

När idén att göra We're still standing var väckt var det ett självklart val att använda starka låtar som handlar om mod och styrka, berättar danslärare Ann-Sofie Hartman Thelin som arbetat med detta projekt tillsammans med sångläraren Thomas Andersson.

- Enligt planerna skulle vi haft

föreställningen i våras och då hade kursen kanske hållit på i ett halvår men eftersom vi inte fick ha några föreställningar och knappt ens träffa varandra så har det varit en väldigt lång process. Men under uppehållet så har artisterna tränat på de flesta låtarna ändå, det är nu den senaste tiden efter sommaren som dansarna har kommit in vilket har betytt hårt jobb för både musikerna och dansarna flera gånger i veckan.

Scenskräck

En av de som hållit igång låtarna under den långa tiden är Felicia Häggkvist som både sjöng och dansade under föreställningen.

Både dansen och sången har

varit ett stort intresse hos Felicia, men efter att hon drabbades av scenskräck för sång så blev dansen räddningen.

- Dansen betyder jättejätte-mycket för mig eftersom att det var någonting jag greppade tag i då jag fick scenskräck och dansen är ett så fint sätt att kunna uttrycka sig på. Man blir så säker i sin kropp och det ser bra ut också.

Den här föreställningen var den första på väldigt lång tid där hon framträdde med sång.

- Jag jättenöjd och stolt över mig själv, så det känns jätteskönt.

Vad är känslan innan du går upp på scenen?

- Nervöst såklart men det är så

kul att få bli ompysslad och att få göra någonting jag verkligen tycker om att göra. Under tiden jag är på scenen så är det under första låten som nervositeten sitter kvar lite, men det är för att låten är väldigt lugn. Det försvinner under tiden, för att sedan övergå till att kunna njuta.

Arbetet backstage

Men det är inte bara på scenen som saker händer utan även bakom scenen där det finns jobb på två timmar med smink och hår på huvuddansarna. Åssit pratade med Katja Marsja från Luleå Praktiska gymnasium med inriktning stylist. Katja berättade att hon valde stylist på grund av sitt intresse av

mode vilket erbjuds i utbildningen i form av stylingkurser.

- Så det var väl det jag drogs mest till, men sen tycker jag ju om smink också. Det var ingen självklarhet för jag kommer ifrån Kiruna och jag visste inte först att det fanns. Under mitt första år när jag gick samhälls så fick jag veta att det fanns en sån linje så jag bytte direkt och trivs jättebra.

Man kan lätt tro att det är långtråkigt med att bara sminka så vi valde att fråga Katja om detta stämmer.

- Vi gör ju ofta olika sminkningar det är ju inte bara en sminkning hela tiden så det blir inte så långtråkigt. Det roligaste är mode och kläder som är mycket digitalt

men annars så är det smink, så det gäller ju att vara intresserad.

På Praktiska gymnasiet ges alla elever möjlighet att bli högskolebehörig. Katja tänker gå högskola med modeinriktning där hon kan fortsätta med mode och styling.

Text: Felicia Björklund
Foto: Clara Svensson, Tea Andersson,
Emmeli Espling

Stella Brännström Lantz under en av låtarna från föreställningen.

Att höra till

Lördag 21.45. Bandet Vengeance inleder sin spelning på Acusticums insamlingsdag för Ukraina. Jag kunde inte stå ut mer från resten av publiken om jag så försökte. Iklädd vitt och ljusst blått sitter jag på den övre balkongen och ser ned på den helt svartklädda publiken som står rätt framför scenen. Dom flesta har hår nedanför axlarna och när musiken startar skapas en moshpit rakt under mig. En av männen har en tröja som det står "ren fucking metal" på, vilket jag tycker är lite komiskt. Bara det faktum att jag är här är komiskt. Några låtar in och jag får plötsligt en känsla av hur liten min bekvämlighetsbubbla verkligen är. Här, på sista konserten för dagen som jag inte egentligen tänkt se, får jag känslan över att jag saknar någonting. Sen slår det mig att jag är avundsjuk på dessa människor med pentagram på ryggen som våldsamt slänger sina huvuden fram och tillbaka till musiken. Deras bekvämlighet att inte bara uttrycka sin kärlek till musiken men också med den lätthet dom gör det på. Ända sen jag var liten har min

reaktion till musik alltid varit extremt reserverad. Det vill säga, det mesta du kommer se mig röra mig till musiken är ett subtilt gung eller som mest en fot som stampar i takt. Är metal-medrycket något man i vanliga fall behöver lära sig eller är jag bara inte gjord för den här kulturen?

Det är ofta jag ramlar in på kulturspår vars uttrycks-sätt är extremer från mina egna. Men jag avskyr det inte. Alla dessa konserter och träffar jag tagit del av i ren nyfikenhet ger ifrån sig en ny känsla. Om det är atmosfären bland passionerade människor eller om det är uppenbarelsen att jag för en stund kan vara del av något som vanligtvis saknas i mitt liv. Vad är lite metal i utbyte mot en timme av samhörighet?

Sofie Öhrberg

Text & foto: Sofie Öhrberg

EPA-kultur

EPA-traktorer är vanligt förekommande fordon på vägarna i Piteå, många ser dessa bilar enbart som hinder i trafiken utan att tänka på personerna bakom ratten. Vi träffade två epa-förare som berättar om sina liv och Piteås EPA-kultur.

köra med kompisarna, alltså att med vännerna sitta i var sin EPA och köra till en plats.

Möjligheten att träffa kompisar är inte den enda fördelen dessa fordon har att erbjuda, relationer kan utvecklas och rent av förbättras tack vare eporna.

Ellie Brynolfsson, Långnäs och John Berglund, Hortlax är frekventa epa-förare i Piteå. De båda ser epor som något positivt för ungdomar i kommunen och de har ägt sina fordon i cirka ett och ett halvt år.

- Det bästa med att köra EPA är frihetskänslan, man kan umgås med vännerna utan större svårigheter, säger John.

Att träffa kompisar är något som i princip alla "epa-människor" har gemensamt. Ellie menar att det är en av de största anledningarna till att folk väljer att skaffa EPA. Att det är något som underlättar när vännerna bor längre bort.

- Många med EPA använder den just för att ta sig till kompisar, förklarar John.

Det kan även vara roligt att sam-

John berättar att man kan diskutera med kompisar som också äger en EPA angående deras dekorer, ringar eller lampor.

- Nästan alla har någon form av dekorer i sin bil, Det kan vara en Wunderbaum, en Poppy, eller vad som helst, fyller Ellie i.

De menar att fordonets dekor är ett trevligt samtalsämne mellan de flesta epa-förare.

Att alla med EPA inte beter sig på samma vis håller både John och Ellie med varandra om.

- Det kan vara lätt att få den

”Det bästa med att köra EPA är frihetskänslan”

uppfattningen i och med hur vissa personer tar mer plats än andra. De syftar främst på personer som kör runt och spelar hög musik på

kvällen i stan. När folk använder sina epor av dessa anledningar är det många som kan känna sig störda och därefter utveckla en irritation mot alla LGF-skyltade fordon de ser på vägarna.

- Det är lätt att man drar alla över en kam, säger Ellie och berättar att de själva inte uppför sig så.

Trots att det kan verka som att alla epa-förare beter sig på samma sätt är det självklart inte fallet.

Många ser fordonet som ett färdmedel med umgänget som huvudsyfte medan vissa ser epan som en

del av det roliga där destinationen spelar mindre roll. Just John och Ellie anser sig tillhöra den förstnämnda kategorin.

- Vi tar mindre risker än de flesta andra epa-chaufförer och sladdar bara när det inte kommer några bilar, skrattar John.

Text & foto: Albin Viklund

Från skiss till bräda

Bosse Sörensen kommer ursprungligen från Härnösand i Västernorrland men har sedan fyra år tillbaka varit bosatt i Jävrebyn utanför Piteå med sambon Sandra och deras två barn Laura och Ruben. Bosse är 28 år och intresset för skate kom när han fick sin första skateboard vid 7 års ålder. Även hans pappa var skejtare och var den som lärde honom att åka.

Det finns bra skateställen i Piteå men platserna beror på vad man föredrar för slags skejting. Bosse är en streetskejtare och har lyckats hitta många passande ställen.

Bosse anser att Stadsberget är den absolut bästa platsen att skejta på eftersom arkitekturen är perfekt, men även för att det är ett fint ställe att umgås på under sommarkvällar.

Skate i Piteå

Några andra platser han brukar åka till när han kommit i väg sent efter att ha lagt barnen är Jävrerampen och Hemmingsmark-ytan. Bosse berättar dock att han tycker det är synd att det inte finns någon inomhuspark i Piteå eftersom det gör det svårare att skejta här uppe under vinterhalvåret. Under vintern blir det därför mindre skejting men han brukar passa på att åka till Luleå och Skellefteås skatehallar när han har tid.

Vischan stix

Det stora intresset för skejting har

utvecklats till ett eget skatemärke, *Vischan stix* som Bosse startade ihop med sin kompis Emil Edström från Kåge i Skellefteå för några år sedan. De träffades när Bosse jobbade på en skatebutik i Stockholm och började direkt bolla idéer kring ett skatemärke. Några år senare när Bosse flyttade upp till Piteå startade projektet som av sig självt.

”Ibland glömmer jag faktiskt bort vad jag har skickat för skisser”

Bosse och hans kompis Emil ritar själva de olika designerna. Oftast kommer Bosse på en idé och ritar upp den mitt i all hast för att sedan skanna in den och skicka vidare till Emil som ritar in den i datorn med sin egen stil. Efter det jobbar de på den slutliga designen tillsammans tills den känns rätt och passar in på Vischans identitet. Efter det trycker Bosse den färdiga grafiken. Tidigare var det andra

leverantörer som printade trycken åt företaget.

Bosse berättar att det är en frihet att kunna göra det på egen hand eftersom de leverantörer de haft ofta varit opålitliga samt att det tagit onödigt lång tid att från en idé få fram en färdig produkt.

På Vischan stix säljer de inte bara skateboards men även T-shirts, hoodies, mössor, stickers och nyckelringar. Produkterna säljs just nu på NCG i Piteå, Stale and destroy i Skellefteå, Inlandet i Östersund, Slappycurb skateshop i Sundsvall, Stuntwood i Stockholm, Kiosk shop i Örebro och UPI outdoor i Japan.

Förhoppningar

I framtiden hoppas Bosse att Vischan Stix växer och når fler städer och länder. Som en början tycker han att finnarna behöver lite Vischan.

Text & foto: Tea Andersson

Foto: Johan Nilsson

Kalle Gracias - En norrlandssaga

Kalle Granberg, även känd som Kalle Gracias har gjort en resa från Djupviken med hockey och fotboll till skatevärlden och tack vare den även musiken. Här berättar han om sitt liv och de viktiga insikterna som format honom till den han är idag.

Foto: Erik Sandström

Vi hade stämt träff med Kalle på Espresso House i Piteå. När han rusar in lätt andfådd så ursäktar han sig snabbt. Vi slår oss ned med varsin kopp kaffe och inleder samtalet. Vi börjar i Djupviken där allt en gång började. Han berättar om den stereotypiska uppväxten med fotboll och hockey som sedan vid tolvårsåldern övergick till skateboarding.

- Det var där som jag egentligen började min resa ifrån normen till ett eget uttryck.

Genom skate- och snowboardfilmer blev han introducerad till en ny form av musik som han tidigare inte hört. Detta gav nya umgängen där musiken låg i centrum. Han berättar om hur han följde med en kompis hem efter skolan för att testa spela in en låt.

När Kalle hörde låten för första gången förstod han att det här var något han ville fortsätta med. Han började rappa, uppträda och spela in egna låtar som han sedan

släppte. Responsen gav honom bekräftelse och motivation till att fortsätta.

Att skriva låttexter om sitt liv och det som fanns runt honom kom naturligt. Kalle beskriver hur musiken blev ett sätt att uttrycka sig på, vilket var något han hade svårt för som yngre.

” Jag förstod att jag fortfarande är exakt samma person. Jag kunde aldrig bli något annat än den jag är.”

Han berättar om låten ”Drömmen” som handlar om att bli något större. Piteå kändes för litet och därför valde han att tillsammans med flickvännen flytta till Stockholm. Där hoppades han på att kunna bygga den karriär som han länge drömt om men det blev inte som han hade tänkt.

När han väl kom dit insåg han något viktigt.

- Jag förstod att jag fortfarande är exakt samma person. Jag kunde aldrig bli något annat än den jag är.

Efter den viktiga men svåra tiden i Stockholm så kom flickvännen in på en skola i Piteå. Det kändes då helt rätt att flytta hem igen.

- Jag tror att jag behövde kom-

ma hem för att landa lite grann. Det är här jag är uppväxt, det är här jag har min familj och mina rötter. Innerst inne kände jag aldrig att Stockholm var hemma, utan hemma var Piteå.

När vi pratar om musiken vill Kalle förtydliga en sak. Han berättar om Joakim Öhman som har varit en stor del av Kalle Gracias. Medan Kalle varit ansiktet utåt så har Jocke varit bakom

scenen, där han skriver beatsen och gör låtarna. Han menar att det viktigt att ge cred till de som står bakom och att förstå att man som artist får mycket hjälp av andra.

Idag jobbar Kalle på en förskola i Piteå. Han har nu insett att musiken inte behöver vara allt utan det kan vara en hobby på sidan om, något som var svårt inse till en början. Musiken är inte längre ett måste. Han känner att han nu kan göra musik endast för att det är kul. Under pandemin har musiken och spelningar lagts på is, precis som mycket annat.

Han ser positivt på framtiden. Musiken och att sjunga är något som alltid kommer att finnas runtomkring Kalle och så länge inspiration finns så kommer nya låtar att födas. Det här är inte det sista vi kommer att höra av Kalle Gracias!

Text: Lydia Engström & Nelia Trydval

Foto: Måns Österlund

Piteå - musikstad

Martin Stenbro kom till Piteå 1994 efter gymnasiet, en era före internet och med MTV och radio som enda influerande medium, för studier på Framnäs folkhögskola med ambitionen att vidareutveckla musikintresset.

Folkhögskoleatmosfären bjöd in till att hitta nya uttryck för musik som eleverna gemensamt gillade.

– Vi satt på rasten och kunde spontant komma på att vi skulle göra en hyllningskonsert till grungemusiken akustiskt med kammarorkester där till och med lärarna medverkade, säger Martin.

Efter åren på Framnäs så startade han tillsammans med tre kompisar bandet Conceited på samma principer att, utan hänsyn till befintliga musikstilar, blanda och utmana. De provocerade trender och mode som i stor utsträckning annars formade musikbranschen under 90-talet.

– En form av ”anti-main-streamprojekt”, säger Martin. Bandet verkade under några år och parallellt gästade han i andra konstellationer inom hiphop och elektro tillsammans med bland annat elektromusikern Covox.

Efter några år i Göteborg återvände Martin till Piteå, där hans fru startade musikcaféet [keikpleis]. Projektband från Musikhögskolan hittade dit och tyckte att det var en trivsamt oas att få uppträda på en liten scen inför mindre publik med sina idéer.

Martin tycker att Piteå som stad än idag har många element som rättfärdigar titulerandet musik- och evenemangsstad. Han menar att staden ändå lider brist på själva entreprenörsandan för att publicera och ge ut musik, där många duktiga musiker måste agera själva som sin egen agent alternativt lanseras från andra delar av landet.

– Piteå är för många sedan decennier associerat till en musikstad, med både gatufestivalen

”Vi satt på rasten och kunde spontant komma på att vi skulle göra en hyllningskonsert”

Piteå Dansar och Ler, Festspelen, Musikhögskolan och Acusticum. För att inte tala om den uppsjö talangfulla musiker som härstammar från bygden, med Ronny Eriksson, Euskefeurat, Bo Sundström, Micke Holm, Fredrik Lundman, Nadja Holm, Kalle Gracias och Randy för att nämna några.

Martin menar att antalet dolda talangfulla musiker nog kan uppskattas till betydligt fler i Piteå

än andra städer. Musikhögskolan och Framnäs tillsammans med ett rikt antal studiecirkelknutna musiker utgör mertalet av dessa, som med kort varsel ställer upp på hyllningsprojekt, exempelvis som under uppsättningar Great Gig med anor sedan 80-talet i föreningen Ripp-Rock. Andra exempel är 90-talets FaceFront-festivaler, spelningar på Regnbågen och Grossen, uppträdanden på Kårhuset under tidigt tjugohundratal, samt mindre lokaler som [keikpleis], Café23, Krokodil och numera aktuella Kajman som alla är lokala sammanhang där ortens talanger har fått möjlighet att uppträda genom åren.

Martin nämner piteåbördige ”Folke Nikanor” (Niklas Johansson) som hittat ett format där han nyfiket och ödmjukt testat olika sätt att bygga låtar i samarbete med andra som tar rygg på hans fördomslösa kompositioner.

– Jag minns honom från Framnästiden som en ganska försiktig och genrerrespekterande person influensmässigt så det är en inte oväntad men rolig utveckling, säger Martin.

– Musiken som uttrycksmedel och ventil i vardagen är en underskattad friskvårdsfaktor.

Text & foto: Olivia Stenbro

Foto: Martin Stenbro

Martins uppmaning

- Jag råder alla till att våga utmana sig själva, utforska, tänja på gränser och hitta nya spännande vägar till framtidens musik, utan krystade ramar och fördomsfulla regler.

Strömbacka Stories

”Vi behöver Elon Musk mer än hemlösa”

När man går genom Strömbackas korridorer så kan man råka höra konstiga delar av konversationer. Ibland kan man ha snappat upp just den roligaste delen och ibland är hela konversationen lite skruvad. Vi har samlat ihop de bästa vi hört så att ni också kan ta del av dem,

”Gå på toan längst till vänster, jag har värmt upp den”

”Vilka djur har en entrecôte?”

”Jag har kondomer i ögat!”

”Det är farligt att vara i relationer, man får ont i armen”

”Jag cancelar dig”

”Har afrika samma sol

som vi har?”

”Kan man ha crocs på balen?”

”Alltså vi spelade MSP nyss, finns inget mer att skämmas över.”

Mycket mer än bara utbildning

Länge har jag beundrat de som farit på utbytesår, men har samtidigt förstått hur mycket tid och pengar man tvingas avsätta och vilken omställning man förväntas göra. Tänk då att få chansen att göra något liknande, utan att göra dessa uppoffringar...

Vi på media har haft turen att delta i Erasmusprojektet DCeS, *Digital Competence and e-Safety*, där vi fick gör just det, men inom loppet av en vecka och med specifik utbildning på köpet. Detta tillsammans med fem andra länder vars deltagare,

inklusive oss, inte bara skulle byta familjer, utan även kunskap under resandet. Det låter väl kul, eller?

Tankarna gick kring "innebär detta en veckas föreläsning dygnet runt, instängd likt karantän i utlandet?", "kommer vi ens få resa?" (alla känner vi till vår fiende vars namn vi inte vill nämna). "Kan skolan faktiskt samarbeta med något som lockar ungdomar också?" No offense!

Några av ungdomarna i projektet. Foto: Gabriela Zajac

En av de första funderingarna jag hade gällande ett skolprojekt, var hur långt schema vi skulle få och hur mycket det skulle påverka min upplevelse. När dagarna började insåg jag att de väl planerade undervisningstimmarerna susade förbi och resterande tid med gruppen bestod av ytterst intressanta sevärdheter i staden Grójec och i Warszawa. Efteråt hade man gott om tid med värdfamiljen och de involverade ungdomarna.

Den svåra kommunikationen som vi alla varit rädda för blev snabbt bortglömd. Den bristfälliga engelskan var något som de flesta hade gemensamt och vanan att tala gjorde det lättare när man slappnade av. Språket hade heller ingen betydelse när vi träffades och dansade tills solen gick upp.

Den nervositet man innan hade och de värsta scenarion man hade föreställt sig var inget som jag fick uppleva. Värdfamiljen, och det jag fick höra om de övrigas familjer, var väl emottagande, och rutinerna tillsammans med den vänskap som växte fram gjorde att hemlängtan var långt från tankarna.

För att tala om den vänskap jag tidigare nämnde så är teorin om att inte hinna skapa vänskap på en vecka, mer än falsk. Inte ens antalet, cirka 40 personer, hindrade en från att hinna umgås med alla.

När det gäller om olikheter mellan personer och de olika erfarenheterna hos alla märktes under resan, så var detta inget som var ett problem. Vi hade ett

flertal djupa diskussioner och framför allt så var vi alla väldigt lika. Alla var nyfikna, framåt, med liknande tankar som de andra. Vi är trots allt en generation där alla är uppkopplade på internet och matas med samma information via sociala medier.

När det kommer till lärandet under resan så handlar det enbart om individens vilja. Vi fick jobba i grupper och dela våra kunskaper med varandra, medan redovisningarna var väl planerade och genomförda.

Utbildningsveckan i Polen visade

sig vara mer än bara utbildning. Den visade att både Erasmus projektets anordnare, samt skolan kunde leverera. För att tänka tillbaka på drömmen om ett utbytesår, så kan jag inget annat än att säga att det förmodligen skulle vara fantastiskt. För mig var denna vecka precis lagom, samtidigt som jag gärna hade träffat ungdomarna ännu längre. Jag ser fram emot att ta emot de elever som reser till Sverige om ett år. Gemenskapen

som det pratades om innan resan, var bättre än jag hade kunnat föreställa mig. Trots ett sorgligt avsked av alla inblandade så är gruppchatten inte tyst, och vi håller oss säkra på sociala medier.

Denna resa har fått mig att tänka att olika erfarenheter, egen-skaper och kunskaper spelar stor roll för inläringen av ett ämne, men även att få nya erfarenheter på vägen, är ett bra sätt att utvecklas. Jag uppmanar skolan att fortsätta och jag ger en stor "high five" till Erasmus.

Text: Hilda Nordlund

Emmeli Espling och Hilda Nordlund i Warszawa. Foto: Oliwia Witaszek

DCeS är ett Erasmusprojekt där sex länder deltar. Ungdomar från Island, Sverige, Polen, Slovakien, Grekland och Italien får lära sig om nätsäkerhet och hur man skyddar sig på nätet och även utveckla sina digitala färdigheter.

Projektets Polenresenärer från Sverige, Island, Polen, Slovakien, Italien och Grekland. Foto: Ellen Vesterlund

SM-veckan

Estetmediaeleverna på Strömbacka fotograferade för kommunens räkning när SM-veckan arrangerades i Piteå.
Här ser ni ett urval av bilderna!

Fotografer: Clara Svensson, Tea Andersson, Anton Grönlund,
Emmeli Espling, Hannah Booth, Vanja Lundqvist,

ÅSSIT FRÅGAR

Vi på redaktionen gick runt i skolan och frågade elever om stereotyper som sprids om de olika programmen på gymnasiet. Så här svarade dom.

Felix Granberg EK3A

Finns det stereotyper om gymnasieprogrammen?

- Ja det skulle jag säga, som ekonomiare har man ju fått höra ganska mycket.

Vilka finns om ditt program?

- Många är platinablonda och använder brun utan sol.

Stämmer stereotyperna?

- Inte kanske helt men i alla klasser finns det väl någon som stämmer in.

Lydia Jernelöv BF1A

Finns det stereotyper om gymnasieprogrammen?

- Jo det är väl typ att esteter är på ett visst sätt, att dom kanske har annorlunda stil. Sen pratas det om at ekonomiarna är fjortisar.

Vilka finns om ditt program?

- Att alla älskar barn och att vi alla ska bli barnskötare, att alla är basic och inte vågar klä sig unikt eller vara unik.

Stämmer stereotyperna?

- Det beror på, på vissa så stämmer det kanske.

Villy Lindkvist FT2A

Finns det stereotyper om gymnasieprogrammen?

- Det finns många stereotyper. Det brukar som vara en stor kamp mellan fordons och estet, vi gillar inte varann tydligen.

Vilka finns om ditt program?

- Om fordons brukar folk säga att vi inte kan matte och att vi är som helt borta, vi bryr oss inte så mycket.

Stämmer stereotyperna?

- Det dom säger kan vara gode sant.

Hilda Nordlund ES2D

Finns det stereotyper om gymnasieprogrammen?

- Ja men gud ja, typ om hur man ser ut och hur man är.

Vilka finns om ditt program?

- Folk tror typ vi är deprimerade och har färgat hår, de tror estet är en linje där man gett upp.

Stämmer stereotyperna?

- Nej inte alla. Ja vissa har färgat hår men inte alla.

Kommande spel att se fram emot

Det verkar som att 2022 kommer vara ett av de bästa åren i tv-spelens historia. Med spel som Elden Ring och Pokémon Legends Arceus som startar året med storm är det inget tvivel om att året kommer att bli fantastiskt. Vad finns det mer för spel att se fram emot under året? Här är tre olika titlar man definitivt borde hålla ögonen öppna för.

Mario strikers: Battle league är det tredje spelet i spelserien. Fans har väntat i 15 år sedan seriens förra release "Mario strikers Charged" som släpptes på spelkonsolen Wii år 2007.

I spelet går Mario ihop med sina vänner och rivaler för att spela fotboll, men det är mer än bara så. Precis som i alla Mario sports-spel finns det speciella regler och power-ups som tillsammans med spelets unika konststil ger det en annan känsla än de flesta andra fotbollsspel.

Släpps 10/7 2022, Nintendo Switch

Hogwarts Legacy är ett open-world Harry Potter-spel som får fans av serien att knappt kunna bärga sig. Med underbar grafik och en stor öppen värld att utforska är det inte konstigt att folk är förvåntansfulla.

Storyn utspelar sig under 1890-talet och man spelar som en elev i Hogwarts skola ca 100 år före Harry Potter-filmerna vi är vana vid. Det gör det även lätt för folk som inte är insatta i Harry Potter-filmerna att spela spelet utan problem.

Släpps julen 2022, Nintendo Switch, Playstation 4, Playstation 5, Xbox Series S, Xbox Series X, PC

Breath of The Wilds Sequel kommer inte ut förrän 2023, men är ändå värd att ta upp. Uppföljaren till The Legend of Zeldas jättesuccé Breath of The Wild är ett av de mest efterlängtrade spelen just nu och har varit det ända sedan den första teasertrailern 2019.

I uppföljaren får man ge sig in i den stora öppna världen av Hyrule ännu en gång och nu kommer man även kunna utforska himlen då det nu flyger öar lite överallt i världen. Det är även hintat från olika trailers att man kan få utforska grottorna i Hyrule.

Släpps våren 2023, Nintendo Switch

Text: Melvin Eriksson

Pitebo på väg

Vi har alla varit med om någon tokdåre som kört på ett felaktigt vis. Där sitter du i din bil och kör lugnt mot din destination, och så från ingenstans dyker det upp en bil som lägger sig en meter bakom dig. Föraren anser att du kör för söligt och blåser då om dig. Vi har en annan körkultur än vad övriga städer har, och en helt annan körkultur än vad körskolan lär ut. Här presenterar Åssit sex steg för hur man kör som en pitebo, så att just du kan ta del av denna fantastiskt underbara körkultur vi har.

1. Steg ett. Använd aldrig blinkers. Vad är blinkers för något? En helt onödig funktion om du frågar de som kör efter denna regel. Om du nu verkligen måste använda blinkers- se till att göra det när du redan har svängt. Varför? Jo, bra fråga. Ingen vet egentligen varför, det bara är så.

2. Steg två handlar också om blinkers, men i detta fall gäller det cirkulationsplatserna. Där får man absolut inte använda blinkers, varken in eller ut ur rondellen. Någon kan ju stalka dig och därför är det bättre att bara tvärsvinga ur den. På så sätt kommer ingen hinna med.

3. Steg tre innebär att du ska prioritera dig själv framför medtrafikanterna, för att just du har det mest brådskande ärendet. Du ska med andra ord först, före alla andra.

4. Steg fyra handlar därför om hastighetsskyltarna. Dessa skyltar sitter där som rekommendationer och är mer som guidelines, vilket innebär att du får köra fortare. Helst bör man köra 10km/h fortare än den givna hastigheten. De som då väljer att inte följa dessa guidelines, hur gör vi med då? Jo, vi kör om dem med hänvisningar till steg tre, att du har mest bråttom.

5. Steg fem indikerar också att du går före alla andra medtrafikanter, och handlar om hur vi hanterar tankning. När du tankat färdigt, behöver du inte flytta bilen, utan den kan stå kvar vid tanken. Gå in i butiken och medan du betalar och varför inte köpa och äta en korv? Eller varför inte äta en trerättersmeny? De övriga kan vänta.

6. Steg sex innebär att du inte behöver slå av helljuset när det kommer mötande bil. Du bör aldrig göra det, för hur ska du då se någonting? Bättre att blända mötande bil än att själv inte se något.

Följer du dessa steg kommer även du lyckas köra lika bra, eller snarare lika dåligt som en Pitebo gör. Vill precis du irritera dina medtrafikanter rekommenderar jag dig att anteckna ned dessa sex steg, och följa dem till punkt och pricka, så kommer du lyckas. Du kommer att förvandlas till en äkta Pitebo i trafiken.

Text: Moa Lindvall
Illustration: Elsa Wiklund

Renskötsel då och nu

Torkel Fahlgren är renskötare och medlem i Östra Kikkejaur Sameby. Första gången vi möttes var då jag fick följa med på renskiljning, sedan dess har vi hållit kontakten. Bland annat möttes vi hemma hos honom i Strömnäs utanför Koler för en intervju.

- Jag heter Torkel Fahlgren och har uppnått den aktningsvärda åldern pensionär.

Torkel berättar att han började jobba i renskogen när han som 16-åring gick ut skolan, men att han ärvde sin systers renar ett par

år tidigare då hon flyttade söderut. 1978 ansökte han därför medlemskap i samebyn och har sedan dess varit husbonde, vilket innebär att han får vara med på alla möten, har full rösträtt och får bedriva yrkesmässig renskötsel.

- Jag har jobbat med renar, å jobbat med renar, å jobbat med renar, säger Torkel.

Renskötselns förändring

- När jag började var allt som behövdes ett par skidor och en

burk med tjära, när det blev varmare tände man en brasa och smälte tjäran och smörjde skidorna.

Skidorna som Torkel berättar om var träskidor med remmar för fötterna gjorda av läder, vilket krävde extra remmar i ryggsäcken ifall de gick av.

För 44 år sedan när Torkel började jobba i

skogen var renskötseln annorlunda och man flyttade renarna till fots och på skidor i stället för med skotrar och lastbilar som idag. Enligt Torkel har motoriseringen bidragit till att samhället är mer stressat.

- Förr var man ung och grön och trodde man skulle få vända hem när det blev mörkt men då flyttade man renarna på natten. Idag ska dom in så fort som möjligt, då kunde man flytta i en vecka. Fick man inte in dem en dag fortsatte man nästa.

Då och nu

På frågan om samerna behandlas bättre av staten idag än förr kommer Torkels svar tveksamt.

- Bättre och bättre, nu är vi mer i media och folk har insett att livet inte alltid är en dans på rosor.

Han menar att miljöförändringar, skogsavverkning och ny infrastruktur har lett till att renskötseln har försvårats och det är svårare för renarna att hitta mat, samtidigt som renbetesmarkerna minskar.

Torkel berättar även

att han hör till de generationer som försvenskades och inte tilläts tala samiska i svenska skolan i Arvidsjaur.

”Fick man inte in dem en dag fortsatte man nästa.”

- Mina föräldrar talade samiska hemma när de inte ville att vi skulle förstå.

Yrkets framtid

Torkel berättar att ingen av hans döttrar kommer att ta över renskötseln.

- Det är ju lite synd men som betesförhållandena är idag så är det kanske bra.

Torkel låter tveksam till om han själv hade börjat som renskötare idag men menar samtidigt att renskötseln är som en sport där det gäller att tro på sig själv för att lyckas. Han fortsätter med att säga att det är en annan sak att börja om föräldrarna håller på med renskötseln men att det var tufft att börja ensam när han började.

- Årets höjdpunkt är renkalvmärkningen och på våren när man får flytta upp från kusten på vårflyttningen, upp mot kalvningslandet.

Kalvmärkning

Torkel beskriver vintern som en lång, kall och mörk period i väntan på kalvmärkningen där samebyn samlar alla renar och märker kalvarna som fötts under våren.

När Torkel började med renskötsel ägde han bara ett par renar och han berättar om när han som ung räknade hur många renkalvar han hade märkt.

- Man märkte kalven och så stoppade man en del av örat i bröstfickan så på kvällen räknade man hur många man hade märkt. Så satt man där och längtade, tänk när jag har 100, tänk när jag har 200 och så vidare.

Text, foto & illustration:
Elsa Wiklund

” Jag har jobbat med renar, å jobbat med renar, å jobbat med renar”

Tro det eller ej?

Religion betyder olika saker för olika människor. Går man tillbaka bara några hundra år så hade religion en annan och mycket större betydelse än vad den har idag. Åker man till ett annat land så har religion en annan betydelse. Hur mycket har religionen egentligen förändrats och hur ser den ut? Åssit har ställt ett antal frågor om trosuppfattning till elever på Strömbacka och har fått varierande svar.

De frågor som ett tiotal elever på Strömbackaskolan har svarat på är: Vad tror du händer efter döden? Har vi någon själ? Finns det någon gud? Och hur tror du religionen har förändrats genom tiden?

På första frågan såg svaren extremt olika ut. Den första personen svarade att det inte händer något. Det blir mörkt och det blir som när vi sover utan att drömma. En annan svarade att vår själ lever kvar bland dom vi älskar och att man alltid kommer leva kvar på något sätt för att skydda människorna man bryr sig om. Ett annat svar var att alla kommer få vad de förtjänar och att de som har gjort något bra under tiden på jorden kommer få det bra efter

livet också, och vice versa om någon har gjort något dåligt under livet på jorden.

Andra frågan var folk mer osäkra på. De som hade sagt att det bara blev mörkt efter döden var ändå osäkra om vi har en själ. Hur skulle det gå till om människor hade en själ men det ändå inte hände något efter döden? Slocknar själen som ett ljus när vi dör eller fortsätter den finnas kvar i någon annan slags form än människa?

När vi ställde tredje frågan sa flera att de inte tror på någon gud, utan de tror istället på någon annan kraft runt omkring oss eller ingenting alls.

Jag tror själv att de som tror på någon annan slags kraft är väldigt

osäkra på vad just denna "kraft" är men att universum har något att göra med vad som händer på jorden och hur vi lever vårt liv.

"Vi sover utan att drömma"

Den sista frågan tolkade många olika. Några började berätta om hur religionen hade förändrat vår historia, alla krig och konflikter som hade uppstått, medan andra började berätta hur religion har förändrats för dem själva. Andra sa att utan religion så skulle världen inte ha lika många konflikter som den har idag medan andra antydde att religion skapar en gemenskap för extremt många och att det skulle finnas

mer konflikter runt om i världen utan religion. De som började berätta sin egen historia med religion hade också olika synvinklar. Flera sa att deras tro aldrig kommer att förändras eftersom de har växt upp med en specifik tro, antingen med en tro på vetenskapen eller någon religiös tro. Andra sa att deras tro har förändrats genom livet eftersom de har bildat egna uppfattningar och inte tar allt från sin barndom som en självklarhet.

I Sverige har religion inte alls samma betydelse som i många andra länder. Sverige är ett av de mest icke-religiösa länderna i hela världen. I andra länder har religionen en mycket större påverkan på hur människorna ska leva.

"Många tror på någon större kraft"

I muslimska länder är det till exempel olagligt att äta djur som inte har slaktas med halal och åker man till Indien så äter man inte ko eftersom det ses som ett heligt djur. Religion påverkar extremt många i vardagen utan

att vi tänker på det. Alla högtider som firas, den mat vi äter och hur vi människor lever har nästan alltid någon slags religiös bakgrund, oavsett om man själv är troende eller inte. Jag tror att om exakt samma frågor skulle

ställas i ett annat land eller bara en annan del av Sverige skulle svaren se helt annorlunda ut än de gjorde nu.

Text: Alice Pettersson
Foto: Ludvig Jernelöv

Kärlekscafé

Kärlekscaféet ligger mitt i Piteå centrum bredvid Kaleido. Caféet har öppet främst på lördagar från 12-16. Där säljs billigt fika och mycket är veganskt. De har gratis information om HBTQ+ och om mycket mer. På caféet finns även regnbågsprylar att köpa.

Vi intervjuade Jimmy Stenman som är ordförande för RFSL Piteå Älvdal som även driver caféet för att få veta lite mer.

Vilka är välkomna?

- Vem som helst är välkommen till kärlekscaféet, säger Jimmy. På sommaren brukar de ha flera samarbeten med till exempel kommunen och ABF. Förutom själva caféet så har de även haft öppet och anordnat olika arrangemang under de Piteå dansar och ler-festivaler som har varit.

Vill locka ungdomar

Det är inte alla ungdomar som vet vad kärlekscaféet är.

- Tanken är att vi ska försöka få igång lite ungdomsverksamhet så vi har därför öppnat upp en lokal bredvid caféet. Vår förhoppning är att vi ska hitta några ungdomar som vill anordna aktiviteter här.

Regnbågscaféet har inte alltid funnits. RFSL Piteå Älvdal flyttade hit till Piteå 2005. De har haft parader i samarbete med PDOL. De brukar ha en slags turné där de åker i väg till olika ställen i norrbotten för att föreläsa, dela ut

” Vem som helst är välkommen till kärlekscaféet”

information och sälja saker.

- Första gången vi for till Arjeplog så hade vi lite fördomar om hur de skulle ta emot oss, men det blev jättebra.

Text & foto: Ludvig Jernelöv

Vad är RFSL?

RFSL arbetar för att homosexuella, bisexuella och transpersoner, samt andra personer med olika uttryck och identiteter, ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter som andra. RFSL:s verksamhet är mångsidig och består bland annat av politisk påverkan, informationsarbete och sociala och stödjande verksamheter.

Vill du engagera dig?

RFSL finns på Instagram och Facebook @rfs_l_pitealvdal. Det går även att kontakta dem via mail: info@pitea.rfs_l.se

REDAKTIONEN

CHEFREDAKTÖR

ELSA WIKLUND

GRAFISK FORMGIVNING

ORION HUSZICS
LUDVIG JERNELÖV
LUKA OLOFSSON
OLIVA STENBRO
ELSA WIKLUND
SOFIE ÖHRBERG

TEXT & FOTO

TEA ANDERSSON
FELICIA BJÖRKLUND
HANNAH BOOTH
LYDIA ENGSTRÖM
MELVIN ERIKSSON
EMMELI ESPLING
ANTON GRÖNLUND
LUDVIG JERNELÖV
MOA LINDVALL
VANJA LUNDQVIST
HILDA NORDLUND
ALICE PETTERSSON
MARTIN STENBRO
OLIVIA STENBRO
CLARA SVENSSON
NELIA TRYDVALL
ELLEN VESTERLUND
ALBIN VIKLUND
ELSA WIKLUND
SOFIE ÖHRBERG

ANSVARIG UTGIVARE

SARA KÅHRSTRÖM

HEJDÅGOODBYEFARVELH
ADIÓSAUREVOIRAUFWIED
اعادوADDIOATVADASさよなら
ADIEUADJØCIAOZBOHOM
БАЙАНТИЇЄНДЕНJA
再見PAALA
ZIENBLESC
TINGGALIN
VISO G
LOG
H

ES3D

ÅSSITSTRÖMBACKA.SE